

"Indies" (independents)

Dead Man: l'oest vist per Jim Jarmusch

Josep C. Romaguera

Resulta estrany que un director com Jarmusch, segurament el més urbà que hi ha en l'actualitat s'hagi decidit a ambientar una pel·lícula en el segle XIX i en el marc inconfusible del far west. Però no és mal pensin, aquí no es tracta ni de *Wyatt Earp* ni de *Dancing with wolves* (tampoc de *My darling clementine* tot s'ha de dir). Jarmusch ha traslladat al

passat la seva tipologia de personatges i situacions pròpies del Nova York dels 90, i ho ha fet acompanyant-los amb les seves peculiars i extra-ordinàries formes narratives: les imatges en blanc i negre i la construcció episòdica, en aquest cas seguint els mateixos protagonistes i el desenllaç de la seva història. Per tant, ens trobam davant un film que suposa una ruptura en dues direccions, la del gènere i la del director: *Dead Man* rebutja els convencionalismes que són propis del western i aquest resulta ser un marc històric pràcticament oposat dins la filmografia de Jarmusch.

El director nascut a Ohio ens sorpren i porta el timó de la nau sense gaires problemes encara que amb algun excés: l'abús desmesurat de la música, una certa irregularitat en l'estructura dels capítols-seqüència i l'excessiva durada de la projecció. Ple de lirisme i nostàl-

gia, el film es converteix en una arravatadora al·legoria, la qual comença amb un viatge iniciàtic on observam la confrontació d'un personatge, William Blake (Johnny Depp en una composició plena de dolor), provinent del món civilitzat i un món salvatge que no es regeix per la mateixa conducta moral. A continuació el viatge adquireix un caire desolador on *l'home mort*, amb l'ajuda de Nadie, es troba davant la missió de tornar *al camí recte* del qual s'ha desviat.

No em vull oblidar d'un aspecte fonamental, en el treball de Jarmusch i el seu director de fotografia, com és l'ús dels enquadraments producte d'una planificació calculada i fixada i, també, una posada en escena pausada que es correspon a la perfecció amb el ritme intern d'aquesta pel·lícula on la bellesa plàstica parteix paradoxalment del documental per enfonsar-se en la irrealitat. ❖

The Funeral: la màfia segons Abel Ferrara

Josep C. Romaguera

No hi ha cap dubte que Abel Ferrara és una de les principals figures del cinema independent americà i que, a la vegada, realitza la funció de ser un dels principals revaloritzadors del cinema negre; gènere que ell adopta sota una mirada batejada per una visió personal de la violència i la religió. Juntament amb *Bad Lieutenant*, *The Funeral* em sembla la millor exposició del cinema d'aquest sòlid valor cinematogràfic.

El film ens conta la situació que es desencadena en una família de

mafiosos quan el menor de la família, Johnny, és assassinat. En un primer moment ens pot semblar davant una típica pel·lícula de gàngsters ambientada en l'època de la Depressió. Ferrara ho esquivava amb facilitat i porta cap al seu terreny la història per elaborar un rotund discurs sobre el deure moral de respectar un codi de conducta personal. En aquest cas *The funeral* esdevé un producte políticament incorrecte que es decanta a favor de mantenir la coherència amb un mateix (que no té perquè ser allò correcte però és el que s'ha de fer). Partint d'aquesta premissa, no menys digna d'aplaudir és la postura adoptada pel director que realitza una exemplar exposició, emmarcant el film dins un to de tragèdia sense deixar-se dominar per la sensibleria, sinó que ho

remata amb una posada en escena seca i directa que apunta al mateix cor dels personatges.

Però Ferrara no es conforma i ens introdueix dins tres plànols narratius diferents, corresponents a tres espais temporals distints: el funeral i la recerca del seu assassí, el record que els germans tenen de la figura del menor de la família i els inicis de Ray, el primogènit de la família, en el món de la màfia de la mà del seu pare. Tres històries interrelacionades i combinades de forma excel·lent, dominades per Ferrara i que, a part d'evitar la confusió en l'espectador, torna al flashback el seu valor com a element primordial en l'art cinematogràfic. Abans d'acabar vull fer menció especial al memorable treball actoral de tots els intèrprets: la sobrietat de Christopher Walken, l'arrogància de Benicio del Toro, el caràcter atípic de Vincent Gallo. ❖

